

Sodelovanje policije z ravnatelji in učitelji osnovnih šol

David Smolej, Matej Klampfer

Namen prispevka:

Namen prispevka je proučevati sodelovanje policije z ravnatelji in učitelji (v nadaljevanju učitelji) osnovnih šol. Predvsem nas bo zanimalo, kakšne so ocene in stališča učiteljev v Občini Piran in Mestni Občini Koper do dela policistov na Policijski upravi Koper, ter stališča učiteljev v Mestni Občini Maribor in Občini Kungota do dela policistov na Policijski upravi Maribor. Ugotoviti želimo, kako so učitelji zadovoljni z delom in uspešnostjo policije, v kolikšni meri so pripravljeni sodelovati s policisti, kako ocenjujejo preventivne aktivnosti policistov in njihove kompetence. Želimo tudi izvedeti, ali obstajajo statistično pomembne razlike pri ocenah in stališčih učiteljev glede na to, iz katerega območja policijske postaje oziroma uprave prihajajo.

Metodologija:

Za pripravo teoretičnega dela prispevka bomo uporabili metodo analize tekstov. Empirični del prispevka bo nastal na podlagi kvantitativnega zbiranja podatkov s terensko študijo, tehnika pa bo anketni vprašalnik. Uporabili bomo univariatne in multivariatne statistične metode. Analize bomo naredili s pomočjo programa SPSS.

Ugotovitve:

Učitelji so delo policije ocenili z vsemi ocenami nad tri na pet stopenjski likartovi lestvici. Ugotovili smo statistično pomembne razlike glede na kraj gibanja (vas, malo mesto, ...) in glede na mesto bivanja (Koper, Piran, Maribor, Kungota) učiteljev. Prav tako smo ugotovili statistično pomembne povezanosti med posameznimi spremenljivkami, ki so jih ocenjevali učitelji.

Omejitve/uporabnost raziskave:

Raziskava je omejena na območje policijskih uprav Koper in Maribor, kjer smo tudi izvedli anketiranje med učitelji osnovnih šol.

Praktična uporabnost:

Prispevek bo praktično uporaben za načrtovanje preventivnih aktivnosti na proučevanih območjih. Prav tako bomo v prispevku izpostavili območja, kjer je zadovoljstvo učiteljev s policisti manjše in predlagali ukrepe za izboljšanje stanja.

Izvirnost/pomembnost prispevka:

Prispevek je izviran, saj še nihče ni opravil empirične raziskave v okolju kjer smo jo mi.

Ključne besede: učitelji, policijsko delo v skupnosti, policija, osnovne šole

1 Uvod

Živimo v svetu, kjer je varnost postala pomembna vrednota življenja. Za zagotavljanje varnosti smo v veliki meri odgovorni ljudje sami, pomaga nam tudi policija. Policija opravlja pomembno nalogo varovanja življenj in premoženja ljudi, ki je tudi temeljna naloga policistov. Znano je, da

policija ne more več zagotavljati varnosti samo z interventnimi ukrepi, temveč je potrebno njeno proaktivno delo na področju policijske dejavnosti. Proaktivno delo pomeni izvajanje ukrepov za preprečevanje kriminalitete in drugih deviantnih ravnanj posameznikov, še preden do njih dejansko pride. Zato je pomembno, da policija sodeluje z drugimi organi, organizacijami, institucijami, civilno družbo in posamezniki, katerih dejavnost je usmerjena k zagotavljanju večje varnosti oziroma k spodbujanju varnostnega samoorganiziranja prebivalcev, ter jim v okviru svojih pristojnosti in zmožnosti nudijo pomoč (Zakon o organiziranosti in delu v policiji, 2013). Tako policisti veliko dela v skupnosti opravijo v izobraževalnih institucijah, predvsem osnovnih šolah. Preventivno delo v šolah ima več pomenov, eden glavnih pa je primarno preprečevanje kriminalitete (Meško, 2002). Za uspešno delo policistov je pomembno tudi dobro sodelovanje z učitelji, saj je za pravilen pristop in predstavitev pomembno pedagoško znanje, umeščenost vsebin v učne načrte in časovna ter krajevna usklajenost. Zato je pomembna usposobljenost vodij policijskih okolišev, ki v večini primerov opravljajo tovrstno delo, da bodo z ustreznim pristopom k odgovornim v šolah vzpostavili primerno stanje za opravljanje preventivnih aktivnosti. Zaradi nujnosti sodelovanja policije z učitelji smo se odločili, da bomo ugotavljali, kako učitelji ocenjujejo delo policije oziroma policistov. Predvsem nas je zanimalo, kako so zadovoljni z njihovim delom, z uspešnostjo, s sodelovanjem, s preventivnimi aktivnostmi, z osebnimi kompetencami policistov in kakšno je njihovo varnostno počutje. Ker se zavedamo, da so pristopi policistov in njihove kompetence na različnih policijskih postajah različne želimo ugotoviti, kako njihovo delo ocenjujejo učitelji iz območja policijskih postaj Koper, Izola, Piran, Maribor in Šentilj. Glede na rezultate raziskave bomo predlagali ukrepe za izboljšanje stanja.

1.1 Organizacija in delovanje policije

Slovenska policija je eden od treh organov v sestavi Ministrstva za notranje zadeve. Takšna urejenost policije ima temelje v Zakonu o policiji (1998), ko je policija postala s tem bolj neodvisna od ministrstva in s tem od politike. Danes delovanje policije urejata dva »policijska« zakona, in sicer Zakon o organiziranosti in delu v policiji (2013) in Zakon o nalogah in pooblastilih policije (2013).

Zakon o organiziranosti in delu v policiji (2013), in sicer 35. člen govori tudi o sodelovanju policije z drugimi organi, organizacijami in institucijami, civilno družbo in posamezniki, katerih dejavnost je usmerjena k zagotavljanju večje varnosti oziroma k spodbujanju varnostnega samoorganiziranja prebivalcev, ter jim v okviru svojih pristojnosti in možnosti nudijo pomoč. To je temelj za delo policistov v skupnosti, kjer morajo sodelovati z zgoraj omenjenimi organi, med katerimi so tudi osnovne šole. V nadaljevanju zato predstavljamo temeljna izhodišča policijskega dela v skupnosti, ki so pomembna oblika policijskega dela iz vidika sodelovanja z drugimi institucijami.

1.2 Policijsko delo v skupnosti

Policijsko delo v skupnosti (Community Policing) ima svoje temelje v Združenih državah Amerike, ko so policisti že v letih 1914 in 1919 sodelovali s šolami in soseskami. Temeljno sporočilo njihovega dela je bilo, da je za varnost soodgovorna tudi skupnost sama, policija pa jim pri tem pomaga (Cordner in Hele, 1992). To je bila tudi prvotna ideja policijskega dela v skupnosti, saj je prevladovalo spoznanje, da policija sama ni več sposobna zagotavljati varnosti. Zato se je vzpostavilo k problemom usmerjeno policijsko delo, ki je nosilni atribut policijskega dela v skupnosti. To se je zaradi nezadovoljstva s tradicionalnim modelom opravljanja

policijske dejavnosti v svetu uveljavilo v poznih sedemdesetih letih (Palmiotto, 2000). Kot pravijo Trojanowicz, Kappeler, Gaines, Bucqueroux in Sluder (1998) policijsko delo v skupnosti ni le nova filozofija, ampak tudi organizacijska strategija dela policijskih organizacij, ki zagotavlja nove medsebojne odnose med policijo in skupnostjo.

Najdaljšo tradicijo policijskega dela v skupnosti imajo države kot so Velika Britanija, Nizozemska in Švedska. V drugih članicah Evropske unije so policijsko delo v skupnosti začeli sistemsko razvijati po letu 1990, zato je leta ta še vedno v razvoju (Kosmač in Gorenak, 2004).

1.2.1 Razvoj policijskega dela v skupnosti v Sloveniji

Pri pregledu zgodovine policijskega dela v skupnosti v Sloveniji lahko ugotovimo, da je že Zakon o narodni milici (1946) določal, da so območja splošne narodne milice razdeljena na patroljne okoliše oziroma rajone. Takratni miličniki so svojo službo opravljali v predpisanih terenskih službah, med katerimi je bila tudi patroljna služba. Ena glavnih nalog miličnikov je bila spoznavanje ljudi na območju takratne postaje milice.

Zaradi nekaterih pomanjkljivosti in togosti patroljne službe, so se leta 1950 uveljavili kombinirani patroljni obhodi. Miličniki tako niso bili več krajevno in časovno vezani na naloge s patroljnega lista, zato so pri delu uporabljali več samoiniciativnosti. Takšna oblika dela je prispevala k vzpostavitvi informativne mreže miličnika v določenem kraju, kar je pomembno vplivalo na dostopnost informacij o dogajanju na terenu, ko miličniki tam niso bili prisotni. To so bili zametki kasneje ustanovljene sektorske službe, ki so jo uvedli leta 1953. To je pomenilo, da so se območja postaje ljudske milice delila na sektorje oziroma rajone. To je pomenilo, da je sektorski miličnik službo v svojem sektorju opravljal po lastnem preudarku. Samostojno je ocenjeval, na katerem območju je potrebno več preventivnega in kje več represivnega delovanja, občasno pa opravljal splošne naloge na drugih sektorjih. S tem je lahko spoznaval območje postaje milice in tamkajšnje ljudi, med katerimi si je ustvarjal ugled in zaupanje, ki ga je potreboval za uspešno opravljanje preventivnih nalog in sodelovanje z državljani. Nadalje se je v letu 1963 enota milice preimenovala v postajo milice, katere območje se je uskladilo s takratnim območjem občine. Območje postaje milice je bilo razdeljeno na obhodne okoliše, ki pa se je pokrivalo z območji krajevnih skupnosti. Za vodje obhodnih okolišev so bili v večini imenovani prejšnji sektorski miličniki. Vodje obhodnih okolišev so s preventivnim in represivnim delovanjem skrbeli za javno varnost v sodelovanju z občani v krajevni skupnosti. Preventivno delovanje je bilo poleg obhoda in opazovanja glavna oblika neposrednega preventivnega delovanja milice za vzdrževanje javnega reda in preprečevanje kaznivih dejanj. Začela se je poudarjati tudi družbena samozaščita, varnost pa je postala pravica in dolžnost vsakega državljan. Povezovanje milice z okoljem je bila tako glavna naloga vodje obhodnega okoliša. Leta 1976 je bil obhodni okoliš preimenoval v varnostni okoliš. Vodja varnostnega okoliša je imel enega ali več pomočnikov, imel pa je tudi vrsto novih nalog. Vodja varnostnega okoliša je bil odgovoren za varnostne razmere v varnostnem okolišu. Zato se je že ob nastopu dela moral seznaniti z večino ljudi na območju krajevne skupnosti, kjer je deloval. Vodja varnostnega okoliša je preventivno dejavnost uresničeval s preventivnimi in operativnimi ukrepi ter s pomočjo varnostne vzgoje in izobraževanja. S tem je imel formalno podlago za vključevanje v bivalno in delovno okolje državljanov ter druge organe, organizacije in društva, ki so bila prav tako dolžna pomagati organom za notranje zadeve na področju javne varnosti. Vse to so bile predhodne oblike dela vodje policijskega okoliša, ki je s projektom Policija v letu 1992 postal nosilec preventivnih nalog na območju lokalne skupnosti (Zgodovina in razvoj v skupnost usmerjenega policijskega dela, 2013).

V obdobju po osamosvojitvi se je vedno bolj poudarjalo sodelovanje policije z lokalno skupnostjo, resno pa se je začelo razvijati, ko so bile stare prakse družbenega nadzorstva

opuščene, hkrati pa se je slovensko policijo želelo približati idejam o policijskem delu iz zahoda. Zaradi pomanjkanja temeljne filozofije, zakonske ureditve in obsežne diskrecije, pa se je zataknilo pri sami implementaciji (Meško in Klemenčič, 2007; Meško 2009). V času razvoja policijskega dela v skupnosti v Sloveniji se je vzpostavila miselnost, da je za preventivno delo odgovoren samo vodja policijskega okoliša, kar smo ugotovili tudi pri pregledu zgodnejšega obdobja razvoja policije. Toda danes ugotavljamo, da niso le vodje policijskega okoliša tisti, ki so odgovorni za področje dela v skupnosti. Za to področje dela bi morali biti odgovorni vsi. Zato policiji izvajanje policijskega dela v skupnosti še vedno povzroča določene težave. To se kaže v strateških dokumentih načrtovanja dela, kjer se še vedno postavlja cilj vzpostavitve soodgovornosti za varnost v lokalni skupnosti (Ministrstvo za notranje zadeve, 2012), kar je bil posredno tudi cilj pol stoletja pred tem.

1.2.2 Policijsko delo v skupnosti v šolah

Vodja policijskega okoliša nameni veliko časa za delo v šolah, kjer izvaja policijsko delo v skupnosti. Šola je kraj, kjer je preventivno delo najbolj potrebno, saj so med mladimi tudi takšni, ki že kažejo določeno stopnjo deviantnosti, tudi zaradi vplivov okolja. Kot pravita Kenney in Watson (1998), je program za varnost v šolah pravi način reševanja problemov, ki temelji na konceptu policijskega dela v skupnosti in reševanja problemov v sodelovanju s študenti, učitelji in upravniki. Za reševanje problemov v šolah se še vedno uporablja tudi model SARA (angl. Scanning, Analysis, Response, Assessment), ki sta ga uvedla Eck in Spelman (1987) in predstavlja enostavni način reševanja problemov.

Policijsko delo v skupnosti v šolah prinaša pozitivne rezultate za policijo, šolo, učence, učitelje in skupnost. Z delom v šolah so policisti bolj dostopni učencem, izboljšajo se medsebojni odnosi, občutek varnosti učiteljev in učencev, večja se prisotnost, izboljšajo dosežki in zmanjša nezaželeno vedenje. Vodja policijskega okoliša pa mora svoje delo prilagoditi glede na vzpostavljene kontakte v šolah, število šol s katerimi sodeluje in časom, ki ga ima na razpolago za delo v šolah (National Foundation for Education Reserch, 2011).

1.3 Povzetek teoretičnih ugotovitev

V teoretičnem delu prispevka smo se nekoliko podrobneje opredelili do policijskega dela v skupnost in razvoja te oblike policijskega dela. Ugotovili smo, da za uspešno opravljanje nalog ni dovolj le policija, temveč je potrebno sodelovanje z lokalno skupnostjo. To se je poudarjalo tudi skozi pol stoletno zgodovino in se načrtuje v strateških dokumentih še danes. Pomembno je tudi spoznanje, da policija za zagotavljanje varnosti ne more delovati po principu gasilskih brigad, temveč mora delovati proaktivno za varovanje življenj in premoženja ljudi (Meško, 2001). Ravno zato policija sodeluje z različnimi organizacijami, med katerimi so tudi osnovne šole. Ena temeljnih nalog vodje policijskega okoliša je sodelovanje z učitelji v programih izobraževanja otrok. S svojim delom izvajajo primarno preprečevanje kriminalitete in skrbijo za varnost otrok. Ker je za zagotavljanje čim višje ravni varnosti pomembno dobro sodelovanje med policisti in učitelji smo se odločili, da bomo izvedli raziskavo o ocenah in stališčih učiteljev do dela policije, ki jo predstavljamo v nadaljevanju.

2 Metoda

2.1 Namen in cilji

Namen prispevka je proučevati sodelovanje policije z učitelji osnovnih šol. Predvsem nas bo zanimalo, kakšne so ocene in stališča učiteljev v Občini Piran in Mestni Občini Koper do dela policistov na Policijski upravi Koper, ter ocene in stališča učiteljev v Mestni Občini Maribor in Občini Kungota do dela policistov na Policijski upravi Maribor.

Naš cilj je ugotoviti, kako so učitelji zadovoljni z delom in uspešnostjo policije, v kolikšni meri so pripravljeni sodelovati s policisti, kako ocenjujejo preventivne aktivnosti policistov in njihove kompetence. Prav tako želimo ugotoviti, ali pri ocenah in stališčih, ki so jih podali učitelji, obstajajo statistično pomembne razlike glede na nekatere demografske podatke in statistično pomembne povezanosti med posameznimi združenimi spremenljivkami.

2.2 Opis vprašalnika, postopka in vzorca

Vprašalnik je bil sestavljen iz sedmih sklopov vprašanj. Prvi sklop vprašanj se je navezoval na ocene in stališča izpraševancev do zadovoljstva z delom policije, drugi sklop vprašanj se je navezoval na ocene in stališča o uspešnosti policije, tretji na sodelovanje izpraševancev s policijo, četrti na varnostno počutje izpraševancev, peti na preventivne aktivnosti policije in šesti na ocene in stališča izpraševancev do osebnih kompetenc policistov. Sedmi sklop vprašanj so bila demografska vprašanja.

Med izpraševance iz osnovnih šol v občinah Koper, Piran, Izola, Maribor in Kungota smo razdelili 120 anketnih vprašalnikov, ki so se navezovali na njihove ocene in stališča do dela policije. Vrnjenih smo dobili 91 anketnih vprašalnikov, kar kaže na visoko pripravljenost izpraševancev za izpolnjevanje anketnih vprašalnikov o delu policije.

V vzorec smo zajeli 91 izpraševancev. Od teh je bilo 19 (20,9 %) moških, 70 (76,9 %) žensk, 2 (2,2 %) na to vprašanje nista odgovorila. Najmlajši izpraševanec je bil star 25 let, najstarejši 58 let, povprečna starost izpraševancev znaša 44,27 let. Največ izpraševancev ima univerzitetno izobrazbo ali več, in sicer 59 (64,8 %), 21 (23,1 %) izpraševancev ima končano višjo šolo, visoko šolo ima 6 (6,6 %) izpraševancev, 1 (1,1 %) izpraševanec ima srednjo šolo. Na to vprašanje niso odgovorili 4 (4,4 %) izpraševanci. Največ izpraševancev, in sicer 31 (34,4 %) prihaja iz vasi, 27 (29,7 %) iz velikega mesta, 26 (26,6 %) živi v manjšem mestu, 4 (4,4 %) izpraševancev pa prihaja iz naselja s šolo, trgovino in zdravstvenim domom. Izmed vseh 91 izpraševancev jih 44 (48,4 %) spada pod območje Upravne enote Koper, 17 (18,7 %) pod območje Upravne enote Pesnica, 9 (9,9 %) pod območje Upravne enote Piran, 8 (8,8 %) pod območje Upravne enote Maribor in 7 (7,7 %) izpraševancev spada pod območje Upravne enote Izola. Območje bivanja izpraševancev pokrivajo različne policijske postaje. Največ, in sicer 44 (48,4 %) izpraševancev spada pod območje policijske postaje Koper, 17 (18,7 %) pod območje policijske postaje Šentilj, 9 (9,9 %) pod območje policijske postaje Piran, 8 (8,8 %) pod območje policijske postaje Maribor in 7 (7,7 %) izpraševancev prihaja iz območja Policijske postaje Izola.

2.3 Uporabljene statistične metode

Teoretični del prispevka je nastal na podlagi opisne metode in metode analize tekstov. Za empirični del prispevka smo uporabili kvantitativno metodo zbiranja podatkov, ki so bili zbrani

z anketnim vprašalnikom. Podatki so bili nadalje analizirani v programu SPSS, in sicer smo za ugotavljanje statistično pomembnih razlik uporabili diskriminantno analizo, za ugotavljanje statistično pomembnih povezanosti pa Pearsonov korelacijski koeficient.

3 Rezultati

3.1 Srednje vrednosti združenih spremenljivk

Najprej smo zaradi preglednosti in nadaljnjih analiz več spremenljivk, ki so si vsebinsko podobne in s katerimi so izpraševanci ocenjevali eno področje, združili v več združenih spremenljivk. Rezultate prikazujemo v tabeli 1.

Tabela 1: Srednje vrednosti in standardni odklon združenih spremenljivk

Združena spremenljivka	Aritmetična sredina	Standardni odklon
Zadovoljstvo z delom policistov	3,60	0,60
Uspešnost policistov	3,37	0,53
Sodelovanje s policisti	3,59	0,77
Varnostno počutje	3,24	0,50
Kvaliteta policijskih preventivnih aktivnosti	3,98	0,72
Osebne kompetence policistov	3,77	0,72

Iz tabele je razvidno, da so izpraševanci najbolj zadovoljni s »Kvaliteto policijskih preventivnih aktivnosti« (aritmetična sredina 3,98). Visoko so ocenili tudi »Osebne kompetence policistov« (aritmetična sredina 3,77), nekoliko nižje pa »Zadovoljstvo z delom policistov« (aritmetična sredina 3,60). Izpraševanci so »Sodelovanje s policisti« ocenili malo nad srednjo vrednostjo (aritmetična sredina 3,59), nekoliko nižje »Uspešnost policistov« (aritmetična sredina 3,37), najnižje pa »Varnostno počutje« (aritmetična sredina 3,24).

3.2 Diskriminantna analiza

V nadaljevanju smo z diskriminantno analizo ugotavljali statistično pomembne razlike med združenimi spremenljivkami glede na nekatere demografske podatke. Statistično pomembnih razlik nismo ugotovili glede na spol in izobrazbo izpraševancev. Ugotovili pa smo jih glede na nekatere druge demografske podatke. Rezultate prikazujemo v nadaljevanju.

Z diskriminantno analizo smo ugotovili statistično pomembne razlike pri združeni spremenljivki »Zadovoljstvo z delom policistov«, in sicer glede na mesto bivanja. Rezultate prikazujemo v tabeli št. 2.

Tabela 2: Test enakosti povprečnih vrednosti glede na mesto bivanja

Združena spremenljivka	Wilksova lambda	p (sig.)	F
Zadovoljstvo z delom policistov	0,773	0,024	3,533

V tabeli 2 je prikazana aproksimacija Wilksove lambda s F statistiko in p – vrednostmi (Sig.). Iz tabele 2 izhaja, da je pri združeni spremenljivki »Zadovoljstvo z delom policistov« vrednost p (sig.) manjša od 0,05, in sicer ($p=0,024$; $F=3,533$). Zaradi tega lahko sprejmemo sklep, da so povprečne ocene izpraševancev glede na kraj bivanja statistično različne.

Kako so združeno spremenljivko »Zadovoljstvo z delom policistov« ocenjevali izpraševanci glede na mesto bivanja, prikazujemo v tabeli 3.

Tabela 3: Ocene združene spremenljivke »Zadovoljstvo z delom policistov« glede na mesto bivanja

Mesto bivanja	Aritmetična sredina	Standardni odklon
vas	3,67	0,47
»trg« (kraj s šolo, trgovino, zdravstvenim domom)	4,77	0,92
malo mesto	3,74	0,47
veliko mesto	3,40	0,43

Iz tabele 3 je razvidno, da so združeno spremenljivko »Zadovoljstvo z delom policistov« najbolje ocenili izpraševanci iz »trga« (kraj s šolo, trgovino, zdravstvenim domom), dali so oceno (aritmetična sredina 4,77). Nekoliko nižjo oceno (aritmetična sredina 3,74) so dali tisti, ki prihajajo iz »malega mesta«. Še nižjo oceno (aritmetična sredina 3,67) so dali tisti, ki prihajajo iz vasi, najnižjo oceno (aritmetična sredina 3,40) pa so dali tisti izpraševanci, ki prihajajo iz velikega mesta.

V nadaljevanju smo glede na območje policijske postaje ugotovili statistično pomembne razlike, in sicer pri združenih spremenljivkah »Uspešnost policistov« ($p=0,018$; $F=3,228$) in »Sodelovanje s policisti« ($p=0,010$; $F=3,613$). Rezultate prikazujemo v tabeli 4.

Tabela 4: Test enakosti povprečnih vrednosti glede na območje policijske postaje

ZDRUŽENA SPREMENLJIVKA	Wilksova lambda	p (sig.)	F
Uspešnostjo policistov	0,672	0,018	3,228
Sodelovanja s policisti	0,646	0,010	3,613

V tabeli 4 je prikazana aproksimacija Wilksove lambda s F statistiko in p – vrednostmi (Sig.). Iz tabele 2 izhaja, da je pri združenih spremenljivkah »Uspešnost policistov« vrednost p (sig.) manjša od 0,05, in sicer ($p=0,018$; $F=3,228$) ter pri združeni spremenljivki »Sodelovanje s policisti« prav tako ($p=0,010$; $F=3,613$). Zaradi tega lahko sprejmemo sklep, da so povprečne ocene izpraševancev glede na kraj bivanja statistično različne.

Kako so združeno spremenljivko »Uspešnostjo policistov « in »Sodelovanja s policisti« ocenjevali izpraševancev glede na mesto bivanja prikazujemo v tabeli 5.

Tabela 5: Ocene združenih spremenljivk »Zadovoljstvo z uspešnostjo policistov « in »Pripravljenost sodelovanja s policisti« glede na mesto bivanja

Polijska postaja	Uspešnost policistov		Sodelovanja s policisti	
	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Aritmetična sredina	Standardni odklon
Koper	2,80	0,21	3,61	0,25
Piran	3,63	0,27	4,11	0,52
Maribor	3,42	0,40	3,50	0,82
Šentilj	3,42	0,57	4,13	0,49
Izola	4,00	0,40	3,16	0,00

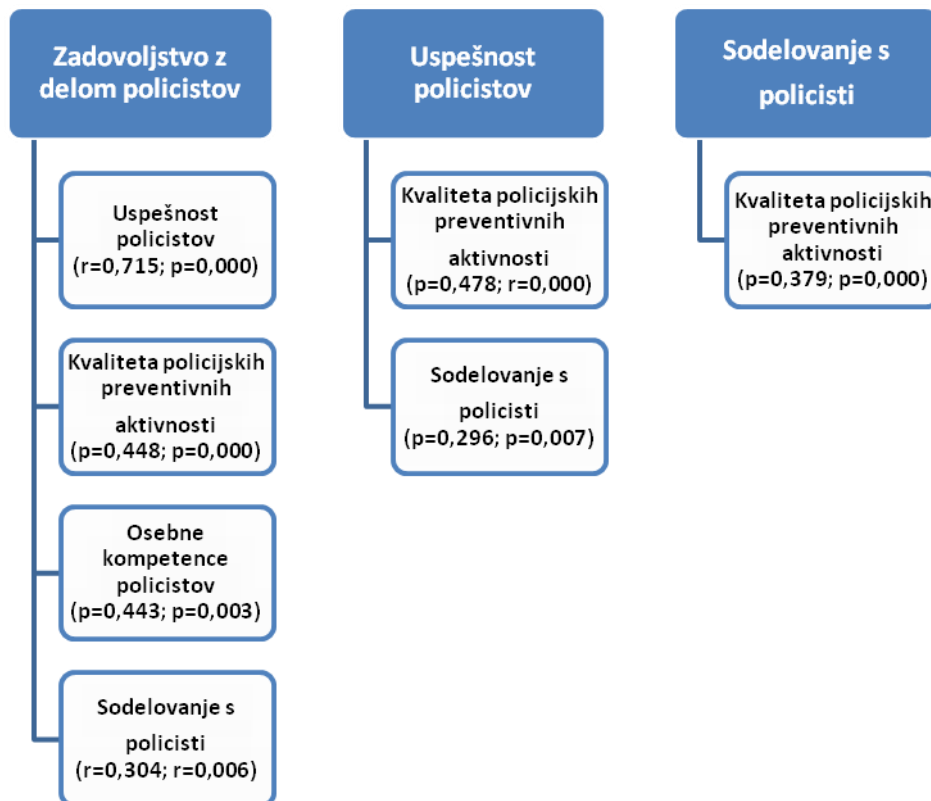
Iz tabele 5 izhaja, da so združeno spremenljivko »Uspešnost policistov« najvišje ocenili izpraševanci iz območja Policijske postaje Izole (aritmetična sredina 4,00), nekoliko nižje iz Pirana (aritmetična sredina 3,63), še nižje so jo ocenili izpraševanci iz Maribora in Šentilja (aritmetična sredina 3,42), najnižje pa so jo ocenili izpraševanci iz območja policijske postaje Koper (aritmetična sredina 2,80).

Združeno spremenljivko »Sodelovanje s policisti« so najvišje ocenili izpraševanci iz območja Policijske postaje Šentilj (aritmetična sredina 4,11), nekoliko nižje iz Pirana (aritmetična sredina 4,11), še nižje iz Koper (aritmetična sredina 3,61), še nižje iz Maribora (aritmetična sredina 3,50) in najnižjo oceno (aritmetična sredina 3,16) so dali izpraševanci iz območja Policijske postaje Izole.

3.3 Analiza statistično pomembnih povezanosti

Nazadnje smo s pomočjo Pearsonovega korelacijskega koeficienta (r), opravili še analizo povezanosti med vsemi združenimi spremenljivkami. Kako so združene spremenljivke med seboj statistično povezane prikazujemo na sliki 1.

Iz slike 1 vidimo, da je združena spremenljivka »Zadovoljstvo z delom policistov« najbolj statistično pomembno povezana z združeno spremenljivko »Uspešnost policistov« ($r=0,715$; $p=0,000$), nekoliko manj z združeno spremenljivko »Kvaliteta policijskih preventivnih aktivnosti« ($r=0,448$; $p=0,000$), še nekoliko manj z združeno spremenljivko »Osebnostne kompetence policistov« ($r=0,443$; $p=0,003$) in najmanj je statistično pomembno povezana z združeno spremenljivko »Sodelovanje s policisti« ($r=0,304$; $p=0,006$). Združena spremenljivka »Uspešnost policistov« je statistično najbolj povezana z združeno spremenljivko »Kvaliteta policijskih preventivnih aktivnosti« ($p=0,478$; $r=0,000$), nekoliko manj pa z združeno spremenljivko »Sodelovanje s policisti« ($r=0,296$; $p=0,007$). Združena spremenljivka »Sodelovanje s policisti« pa je statistično pomembno povezana z združeno spremenljivko »Kvaliteta policijskih preventivnih aktivnosti« ($p=0,379$; $p=0,000$).

Slika 1: Grafični prikaz statistično pomembnih povezanosti združenih spremenljivk

3 Razprava

Ugotovili smo, so učitelji najbolj zadovoljni s »Kvaliteto policijskih preventivnih aktivnosti«, ki so jo ocenili s povprečno oceno 3,98. Rezultati so odraz več letnega vpeljevanja policijskega dela v skupnosti med slovenske policiste. Napor strokovnjakov iz policije so privedli do zavedanja policistov, da je poslanstvo njihovega dela zagotavljanje varnosti v skupnosti. Nadaljnje delo na tem področju, ki je še vedno naravnano strateško, bo zagotovo prineslo še boljše rezultate. Omenjena združena spremenljivka je prav tako statistično pomembno povezana z združeno spremenljivko »Sodelovanje s policisti«. To jasno kaže na dejstvo, da so s policisti, ki kvalitetno opravljajo preventivne aktivnosti, učitelji tudi bolj pripravljeni sodelovati.

Učitelji so »Osebne kompetence policistov« ocenili s povprečno oceno 3,77. Učitelji imajo največ stika z vodji policijskega okoliša, ki so izkušeni in običajno starejši policisti. Zato je njihov pristop drugačen, kot bi bil pristop mlajših policistov. To trdita tudi Smolej in Gorenak (2011), ki kot razloge za slabše ocene osebnih kompetenc policistov na območju nekaterih policijskih postaj (tudi Kopra, Izole in Pirana), vidita ravno v mlajših in neizkušenih policistih. Zato se strinjamo, da morajo biti vodje policijskega okoliša praviloma izkušenejši policisti z znanji za opravljanje preventivnega dela.

»Zadovoljstvom z delom policistov« so učitelji ocenili s povprečno oceno 3,60. Pri tem smo ugotovili, da so učitelji podali statistično pomembno različne ocene glede na kraj bivanja. Najvišjo oceno so podali tisti iz »trga« (kraj s šolo, trgovino, zdravstvenim domom), in sicer povprečno oceno 4,77. Nekoliko nižjo oceno 3,74 so dali tisti, ki prihajajo iz »malega mesta«. Še nižjo oceno 3,67 so dali tisti, ki prihajajo iz vasi, najnižjo oceno 3,40 pa so dali tisti učitelji, ki

prihajajo iz velikega mesta. Rezultati kažejo, da so učitelji zadovoljni z delom policistov v srednje velikih krajih. Zadovoljstvo z delom policistov se povezuje tudi z njihovo prisotnostjo na terenu. Manjše policijske postaje v manjših mestih, so običajno tudi manj obremenjene in policisti preživijo več časa med ljudmi, za katere si tudi vzamejo več časa. Drugačno stanje je v velikih mestih, ko policisti izvajajo nujne interventne ukrepe in imajo naloge v »čakalni vrsti«. V takšnih situacijah policist preživi manj časa z občani in daje občutek neangažiranosti. Posledice takšnega dela pa čutijo prebivalci vasi, kjer sicer ni veliko problematike, vendar policisti tja preprosto ne uspejo priti, če to ni potrebno. Govoriti o rešitvi problema s kadrovskimi popolnitvami je nerealno. Za vrnitev policije k ljudem v mestu in vaseh bo potreben čas, zakonodajne spremembe in drugi ukrepi, s katerim bi policiste razbremenili in bi tako imeli več časa za delo v skupnosti. Združena spremenljivka »Zadovoljstvo z delom policistov« je najbolj statistično pomembno povezana z združeno spremenljivko »Uspešnost policistov« ($r=0,715$; $p=0,000$), nekoliko manj z združeno spremenljivko »Kvaliteta policijskih preventivnih aktivnosti« ($r=0,448$; $p=0,000$), še nekoliko manj z »Osebne kompetence policistov« ($r=0,443$; $p=0,003$) in najmanj je statistično pomembno povezana z združeno spremenljivko »Sodelovanje s policisti« ($r=0,304$; $p=0,006$).

Učitelji so »Sodelovanje s policisti« ocenili s povprečno oceno 3,59. Ugotovili smo, da so učitelji podali statistično različne ocene glede na to iz katerega območja policijske postaje prihajajo. Najvišjo oceno 4,13 so dali učitelji iz območja Policijske postaje Šentilj, nekoliko nižjo oceno 4,11 so dali učitelji iz Pirana, še nižjo oceno 3,61 so dali tisti iz Kopra, še nižjo oceno 3,50 so dali učitelji iz Maribora in najnižjo oceno 3,16 so dali učitelji iz območja Policijske postaje Izole. Če pogledamo število sistemiziranih in zasedenih delovnih mest na boljše in slabše ocenjenih policijskih postajah ugotovimo, da imata najslabše ocenjeni policijski postaji veliko nižji odstotek zasedenih delovnih mest, kot bolje ocenjeni policijski postaji (Policijska uprava Koper, 2012; Policijska uprava Maribor, 2012). Policijske postaje z več policisti lahko več pozornosti namenijo sodelovanju s skupnostjo. Pripravljenost za sodelovanje mora biti obojestransko, saj sicer ni možno. Če policisti niso v stiku z učitelji, so tudi možnosti za začetek sodelovanja manjše.

»Uspešnost policistov« so učitelji ocenili s povprečno oceno 3,37. Ugotovili smo, da tudi pri tej združeni spremenljivki prihaja do statistično pomembnih razlik, in sicer glede na območje policijske postaje od koder prihajajo učitelji. Najvišjo oceno 4,00 so dali učitelji iz območja Policijske postaje Izola, nekoliko nižjo 3,63 iz Pirana, še nižje 3,42 so jo ocenili učitelji iz Maribora in Šentilja, najnižje 2,80 pa so jo ocenili učitelji iz območja Policijske postaje Koper. Uspešnost policistov največkrat primerjamo z odstotkom preiskanih kaznivih dejanj. Najslabše ocenjena Policijska postaja Koper je v letu 2011 raziskala 49,3 % kaznivih dejanj, najboljše ocenjena Policijska postaja Izola pa 34 % kaznivih dejanj. Torej ocene učiteljev o uspešnosti policistov niso skladne s statistiko preiskanih kaznivih dejanj. Toda ugotovili smo tudi, da so policisti Policijske postaje Izola kljub slabši preiskanih kaznivih dejanj, z lastno dejavnostjo odkrili večji odstotek kaznivih dejanj, kot policisti iz Policijske postaje Izola (Policijska uprava Koper, 2012). To kaže na večjo samoiniciativnost policistov pri lastnem zaznavanju kaznivih dejanj na bolje ocenjeni policijski postaji, kar je najboljši pokazatelj uspešnosti policije v javnosti, tudi med učitelji. Združena spremenljivka »Uspešnost policistov« je tudi statistično pomembno povezana z združenima spremenljivkama »Kvaliteta policijskih preventivnih aktivnosti« in »Sodelovanje s policisti«, kar je logična posledica.

Najnižjo oceno so dali učitelji združeni spremenljivki »Varnostno počutje«, ki so jo ocenili s povprečno oceno 3,24. Ocena je sicer najnižja med združenimi spremenljivkami, ampak še vedno solidno ocenjena. Varnostno počutje se povezuje z občutkom ogroženosti, na katerega vplivajo globalni procesi individualizacije, fleksibilizacije, informatizacije, gospodarske in kulturne globalizacije ter kriza javnega sektorja, česar smo deležni tudi v Sloveniji (Meško,

Sotlar, Lobnikar, Jere in Tominc, 2012). Zato je pomembno, da občutek ogroženosti s policijskim delom v skupnosti zmanjšamo in povečamo varnostno počutje.

4 Zaključek

Rezultati raziskave kažejo, da učitelji iz Občine Piran, Mestne Občine Koper, Mestne občine Maribor in Občine Kungota dobro ocenjujejo delo policistov na policijskih upravah Koper in Maribor. Učitelji so vse združene spremenljivke povezane z delom policije ocenili z oceno nad tri na pet stopenjski likartovi lestvici. Ugotovili smo statistično pomembne razlike med združenimi spremenljivkami glede na kraj gibanja (vas, malo mesto, ...) in glede na mesto bivanja (Koper, Piran, Maribor, Kungota) učiteljev. Prav tako smo ugotovili statistično pomembne povezanosti med posameznimi združenimi spremenljivkami, ki so jih ocenjevali učitelji. V razpravi smo rezultate interpretirali, izpostavili problematiko na območjih policijskih postaj, ki so dobile slabše ocene, in predlagali ukrepe za izboljšanje stanja.

Literatura

- Cordner, G. W., Hale, D. C. (1992). *What Works in Policing?* Cincinnati: Anderson Publishing Co. and Academy of Criminal Justice Sciences.
- Eck, J. in Spelman, W. (1987). *Problem-Solving: Problem-Oriented Policing in Newport News*. Washington: Department of Justice.
- Kenney, D.J. in Watson, T.S. (1998). *Crime in the Schools: Reducing Fear and Disorder With Student Problem Solving*. Chicago: National Institute of Justice.
- Kosmač, F., Gorenak, V. (2004). Stališča komandirjev policijskih postaj do policijskega dela v skupnosti. V: B. Lobnikar (ur.), *5 slovenski Dnevi varstvoslovja*. Ljubljana: Fakulteta za policijsko varnostne vede.
- Meško, G. (2002). *Osnove preprečevanja kriminalitete*. Ljubljana: Visoka policijsko – varnostna šola.
- Meško, G. (2009). Transfer of crime control ideas – Introductory reflections. V: G. Meško in H. Kury (ur.), *Crime Policy, Crime Control and Crime Prevention – Slovenian Perspectives*. Ljubljana: Tipografija.
- Meško, G. (2011). V skupnost usmerjeno policijsko delo – izziv za slovensko policijo? *Teorija in praksa*, 3 (2), 272 – 289.
- Meško, G. in Klemenčič, G. (2007). Rebuilding legitimacy and police professionalism in an emerging democracy: The Slovenian experience. V: T. Tyler, (ur.), *Legitimacy and Criminal Justice – International perspectives*. New York: Russell Sage Foundation.
- Meško, G., Sotlar, A., Lobnikar, B., Jere, M. in Tominc, B. (2012). Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni. *Poročilo ciljnega raziskovalnega projekta*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2012). *Temeljne usmeritve za pripravo srednjeročnega načrta razvoja in dela policije za obdobje 2013 – 2017*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
- National Foundation for Education Reserch. (2011). *Police Officers in Schools: A scoping study*. Pridobljeno na <http://www.nfer.ac.uk/publications/PCOX01/PCOX01Summary.pdf>
- Palmiotto, M. (2000). *Community Policing*. Gaithersburg. Maryland: An Aspen Publication.
- Policijska uprava Koper. (2012). *Poročilo o delu Policijske uprave Koper za leto 2011*. Pridobljeno na <http://www.policija.si/images/stories/PUKP/PDF/Statistika/LetnoPorocilo2011.pdf>

- Policijska uprava Maribor. (2012). *Poročilo o delu Policijske uprave Maribor za leto 2011*. Pridobljeno na <http://www.policija.si/images/stories/PUMB/PDF/statistika/LetnoPorocilo2011.pdf>
- Smolej, D. in Gorenak, V. (2011). Ocene in stališča županov in svetnikov do dela policije – študija primera. V: T. Pavšič Mrevlje (ur.), *Zbornik prispevkov, 12 dnevi varstvoslovja*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Trojanowicz, R., Kappeler, V.E. Gaines, L.K., Bucqueroux, B in Sluder, R. (1998). *Community Policing: A Contemporary Perspective, Second Edition*. Cincinnati: Anderson Publishing Co
- Zakon o nalogah in pooblastilih policije. (2013). *Uradni list RS*, (15/13).
- Zakon o narodni milici. (1946). Beograd: *Uradni list federativne ljudske Republike Jugoslavije*, (101/46).
- Zakon o organiziranosti in delu v policiji. (2013). *Uradni list RS*, (15/13).
- Zakon o policiji. (1998). *Uradni list RS*, (49/98).
- Zgodovina in razvoj v skupnost usmerjenega policijskega dela. (20. 7. 2013). *Policija.si*. Pridobljeno na <http://www.policija.si/index.php/dravljani-in-policija/zgodovina-in-razvoj>